

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru economi numai 4 cor. pe an.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

DEPUTAȚII NOSTRI
la ministri, pentru popor.

Cu bucurie aducem la cunoștință cetitorilor noștri, că vrednicii noștri deputați naționali, au dat o nouă dovadă despre aceea, că de fapt poartă la inimă soarta și durerile poporului care i-a ales și trimis ca apărători ai săi în dieta țării.

Fiind Marți, în ziua Sfântului Nicolae, întruniți la Pesta pentru ședința dietei, ei s'au dus toți la ministrul Fejérváry, la capul guvernului, ca să protesteze contra poveștilor mișești ce s'au roscolit de foile ungurești în țeară, despre »răscularea Românilor din Ardeal!»

Ministrul Fejérváry îndată a chemat prin telefon și pe Kristoffy să fie de față la înfățișarea deputaților Români. Kristoffy a venit îndată și el. Și atunci președintele clubului național dietal dl Dr. T. Mihali, a arătat cât de păcătoasă e faima ce s'a făcut Românilor, și din care nu-i nici o iotă adevărată! Și totuși e împănătat tot Ardealul de soldați gata de războiu și numărul gendarmilor s'a înzăcit, de-ș pline satele de ei, deși bietul popor al acelor sate și așa abia mai poate lupta cu sărăcia!

Deputații români cer ministrilor, să trimită napoi în casarmele lor miliția și gendarmii de pe capul poporului român, care n'are gând de nici o revoluție, — iar' contra foilor ungurești cari au răspândit aceste minciuni păgubitoare poporului român, ațînd prin asta pe Unguri contra Românilor, — să pornească prin procurori procese de ațitare la ură!

Atît ministru preș. Fejérváry cît și Kristoffy, au primit cu multă prevenire declarațiile bărbătești și demne ale deputaților noștri apărători ai cinstei și numelui poporului lor, și le-au făgăduit, că de bună samă le vor implini cererea: vor trimite acasă, în cel mai scurt timp, și miliția și gendarmii trimiși printre Români, — și și încolo le vor implini cererea!

Deputații au mulțumit ministrilor pentru ascultarea cererii lor și s'au depărtat împăcați în suflet, că ce au putut, au făcut pentru apărarea poporului nostru.

Din dietă.

Marți (19 Dec.) s'a mai deschis dieta din Pesta, pentru o ședință de o oră. S'au adunat deputații mai toți; președintele a deschis ședința cetind scrisoarea venită dela baronul Fejérváry, prin care face cunoscută dietei numirea sa de nou ca ministru-președinte. Apoi scrisoarea dela Maiestatea Sa Regele, care încheie de nou dieta pe timp de 3 luni, până la Martie anul viitor. S'au aprins de minie deputații și prin rostul lui Aponyi au

propus ca să se iee la cunoștință aminarea de nou a dietei, dar' cu osîndirea sfetnicilor Maiestății Sale, care îl fac pe domnitor a săvîrși aceste aminări călcătoare de lege. Stefan Tisza s'a alăturat și el la propunerea asta și a primit-o și el cu ai săi.

De încheiere președintele do-rește sărbători fericite și an nou fericit deputaților, și îi roagă să-l împuternicească a duce de anul nou și Maiestății Sale doririle de noroc din partea dietei, — după cum e obiceiul asta totdeauna.

Lengyel Zoltán zice — batjocoritor: Spune-i din parte-ne multe „doriri de bine.“

— Lasă pe mine! răspunde președintele Justh.

Deputații naționaliști, după cetirea scrisorii dela Maiestatea Sa, văzînd că Aponyi începe a ținea discuție asupra acelei scrisori, lucru la care nu e îndreptățită dieta, — au eșit cu toții afară! și nu s'au mai întors la ședință, și așa n'au luat parte la votare nici de încredere, nici de neîncredere față de guvern și trimitătorul său, domnitorul.

Legea lui Kristoffy

Kristoffy a pregătit planul de lege nouă pentru alegeri. El zice că e legea despre votul universal (dat tuturor), dar' în fapt e de parte de a fi aceea ce să dă a fi! Iaca ce zice planul lui Kristoffy:

1. Drept de alegător să aibă tot bărbatul trecut de 24 ani, care știe ceti și scrie (în ori-ce limbă ar ști).
2. Nu poate să fie ales deputat acela care a fost vre-odată osîndit pentru agitație (ațitare) la ură de neam.
3. Alegerea să se facă nemijlocit și secret, cu țidule și anume comunele mici, adunate la cancelaria notarială, cele mari și orașele, la casa comunală a lor.
4. Numărul de azi al deputaților rămîne neatins. Dar' împărțirea cercurilor și regula după care să scriu alegătorii în listă, o stabilește o altă lege făcută anume spre acest scop.
5. Alegătorii luați în listă în anul aducerii legii celei nouă, rămîn în listă și dacă nu știu ceti și scrie încă pe timpul de două alegeri (10 ani).

Dar' această lege n'a fost dusă și pusă pe masa dietei, și nici nu va fi, căci dela acest guvern n'o primește nimenea. Ghierele de vulpe să vād însă în ea: să leagă de cetit și scris, și voește să împartă cercurile în alt chip (spre răul nemaghiarilor) și să pună șiroafe la luarea în listă, ca să iee numai pe cine ei vreau! Și apoi cel osîndit pentru „ațitare“ națională, să nu poată fi ales deputat! Așa își va osîndi pe cei mai de frunte bărbați pentru ceva fleac ori minciună, și să pice din dreptul de a putea fi aleși! Lege blăstămată ar fi, de-ar putea-o aduce Kristoffy. El însă n'o va putea. Dar' vor aduce urmașii lui la putere, poate chiar kossuthiștii, poate încă și mai împănata. Căci cari de cari ne sunt mai „binevoitori“!

De ce li-e teamă?

De ce vreau cei dela guvernul de acum să lege dreptul de vot de cetit și scris? Iacă de ce:

De l'ar da la tot omul trecut de 24 ani, atunci ar fi:

212	cercuri ungurești,
83	„ românești
78	„ slave (Slovaci, Sirbi etc.)
39	„ nemțești (Sași, Șvabi),
1	„ italian.

Pe cînd dacă îl leagă de cetit, apoi, după știința noastră de carte, iacă cum ar ieși lucrul:

292	cercuri ungurești
62	„ nemțești,
45	„ slave
15	„ românești,
1	„ italian.

Care va să zică: tot ascuțitul legii ar merge contra celui mai numărös popor nemaghiar: contra poporului român. Noi avem azi peste 50 de cercuri în care sunt mai multe voturile românești ca cele străine. După legea lui Kristoffy am fi turțiți la 15.

Si nici așa nu să bucură cuveicile satanei! Nici așa nu le vine liniștea în suflet! Ci iacă ce scrie „B. H.“ dela 20 Dec:

„Dar' și legarea dreptului de alegător de cetit și scris, e numai măsură trecătoare. Căci e vădit, că îndată ce printre naționalități să lăfește cunoașterea cetitului și scrisului, — și dacă asta să pune ca cerință pentru a putea avea drept de alegător, de bună samă să va lăți tare, — apoi și pe temeiul cetitului și scrisului, ne vom apropia repede de starea neprielnică a dreptului de vot universal cel nelegat de nimic!“

Nici să nu vă scape Dzeu!

Volnicia dela Rapolt.

O mare volnicie și-a îngăduit nesocotitul solgăbirău al Geoagiului, hireșul Fekete. Dl deputat Dr. A. Vlad a vestit primăria din Rapoltul mare, că Duminecă în 17 Dec., își ține acolo darea de samă ca deputat înaintea alegătorilor săi.

Deputații au drept a merge și a-și aduna alegătorii la dare de samă ori-cînd, ori-unde în cercurilor, chiar fără a înștiința pe slujbașii administrativi locali.

Dar' săcătura de Fekete dela Geoagiu, crezînd că darea de samă a unui deputat, e tot atîta cîr ori-ce adunare de popor, — l'a pus păcatele să deie poruncă gendarmilor, s'o împedecă, risipind poporul cu puterea, de va sta să asculte pe deputatul său, pentru-că, zice, de ce nu a înștiințat deputatul la el că vrea să țină adunarea. Și a trimis vre-o 12 gendarmi în sat.

Conducătorul gendarmilor a rugat frumos pe deputat, a nu-l aduce în aceea stare neplăcută, de a fi silit, după porunca ce are, să ri sipească el poporul, făcînd năcăz și neplăceri.

Dl Dr. Vlad, văzînd și porunca în scris cătră gendarmi, a declarat, că dară puterii baionetelor, îngădue, și el însuși va lămuri poporul cum stă lucrul și-l va trimite acasă, — rămînînd ca să facă arătare la ministru și dietă pentru împedecarea sa în dreptul de deputat, pentru care Fekete va căpăta, — fie sigur — un zdravăn bobirnac peste nas dela mai marii săi, — iar' adunarea dela Rapolt să va ținea la alt dat, cînd va fi cu atît mai însuflețită!

Cuvînt
cătră alegătorii cercului Hunedoara.

Fraților!

Vouă tuturor, cari cu inima curată, ca taina cuminecăturii, cu mintea limpede, ca apa izvorului, și cu sufletul cuprins de vapaia sfîntă a dragostei de frate — ați venit, ascultînd chemarea glasurilor noastre, mulțumită vă zic din adîncul inimii mele!

Vouă tuturor, cari Marți în 5 Decembrie a. c., la marea zi de alegere, mi-ați dat votul, — vă dau în schimb inima, plină de sfînta comoară a dragostei neamului, inima care din fragedă tinereță a învățat, ca numai pentru binele și fericirea poporului să bată! Vă dau sufletul, care îmi plînge, cînd ochii vostri să umplu de lacrimi, care geme, cînd trupurile voastre să încovoie sub prea multă povara a traiului și care numai atunci are și va avea zi de liniște și de bucurie, cînd și voi sunteți și veți fi mulțumiți! Sufletul, care cu voi de-o potrivă scrișnește din dinți, amărit de prea multa nedreptățire ce o îndură sărmanul popor!

Voi frați plugari, cari n'ați pregetat să veniți, alergînd din depărtarea satelor voastre, voi sunteți temelia neamului, voi sunteți talpa așezămîntelor țării, voi sunteți stîncă pe care va fi zidită biserica fericirii și a mulțumirii viitorului neamului nostru! Inchinăciune vouă! Căci brațul vostru puternic ne apără țara și mîna voastră aspră și neagră apasă coarneau plugului, făcînd ca pe urmă-i să crească pâinea albă și pentru noi cei cărturari, și iarăși voi scormoniți măruntăele munților, adunînd comori și bogăție pentru alții și puterea sufletului vostru vrăjește izvor de apă vie din piatra stîncilor! Inchinăciune și dragoste vouă! Voi fraților nemeși și Români din amîndouă Silvașuri — laudă și cinste vi-să cuvine, căci pildă bună ați dat despre țaria și vrednicia inimilor voastre, pildă tuturor și pentru totdeauna despre nemeșia sufletului vostru și pildă pentru toți aceia cari luptă și vreau să lupte pentru binele și fericirea neamului lor, și cari țin la limba lor și la legea moștenită cu cinste din strămoși în nepoți! Cinste vi-să cuvine! Dumnezeu să vă țină totdeauna gîndul cel bun și inima curată!

Iar' voi cele patru țauri de vrednici meșteșugari din Hunedoara — dovedit-ați cu fapta și cu purtarea, că single apă nu să face și că Românul ori la sate ori la oraș același rămîne: om de cinste și de omenie și frate, care știe sări într'ajutorul fratelui său! Ținerea voastră împreună e dovada vredniciei voastre. Să vă țină Dumnezeu!

Iar' voi fraților preoți, cari ați îndeplinit porunca sfintei scripturi: că păstorul bun acolo trebuie să fie, unde-i e turma, și, înțelegători ai datorințelor voastre, plini de dragostea legii și a neamului, cu dragoste v'ați aruncat în luptă — primiți, vă rog, și pe calea aceasta semnul celei mai adînci mulțumite!

Fraților!

A fost poate rîndiala celui de sus, ca de data aceasta reușita să nu fie a noastră. Am căzut cu 98 de voturi — dar' cauza noastră totuși a izbîndit și străinii, cari până acum ne tineau slabi și neputincioși, nemernici și ticăloși — astăzi ne privesc cu respect! Căci ne-au văzut țaria credinței, ne-au văzut curățenia sufletelor și s'au încredințat, că prin rîndurile noastre nu mai poate străbate minciuna și păcatul.

Au fost nu-i vorbă și uscături — și asta ne doare, dar' nu ne perde curajul și nu ne slăbește nădejdea. Fost-au slabi de înger mai mulți, s'au mișei, fost-au neștiutori, sau ticăloși, fost-a prostia mai mare, sau nemernicia — n'o caut și nici cuvînt de mustrare sau de dojană nu le aduc acelora, cari și-au uitat de datorințele lor ca oameni, ca creștini și ca Români — ci le aduc aminte numai o pildă, ce ne-o spunea atît de frumos moșneagul părinte din Socet: Nicolae Stan, în seara de după alegere. Și mai ales preoții și învățătorii, cari nu și-au îndeplinit chemarea să iee bine aminte pilda aceasta:

Că erau adunați împreună apostolii, unsprăzece, și numai unul nu era de față Toma, numit în urmă necredinciosul. Și li-s'a arătat lor prea sfînt mîntuitorul după-ce înviesă din morți și apostolii au crezut întrînsul și i-s'au închinat.

Dar' era Toma, care în urmă veni și zise: nu voi crede ochilor mei și nu mă voi încrede urechilor mele, până-ce nu voi pune degetul în ranele bătute de cuie în mîinile și picioarele celuia ce a murit răstignit cruce și până-ce mîna mea nu va pipăi sîngerarea coastei tale sfășiate de suliță. Și blînd îi răspunse mîntuitorul, arătîndu-i ranele și îngăduindu-i să le pipăie: Fericit ești Tomo, că ai văzut și ai crezut, dar' mai fericitii aceia, cari n'au văzut și totuși cred.

Și e sfîntă pilda aceasta, iar' aceia cărora le sună bine să o iee aminte. Căci dacă orbi au fost și n'au văzut până acuma ranele poporului nostru, și dacă surzi au fost și n'au auzit plînsul și gemetul de durere, și dacă întunecată le-a fost mintea și n'au priceput, care este calea adevărului și a luminei: iată vor putea pipăi acum ranele, pe cari Insași purtarea lor negîndită ni-le-au pricinuit. Și pipăindu-le, vor crede și să vor îndrepta. Avem nădejde!

Căci vor vedea și ei, că nu țaria vrăjmașilor ne-a biruit de data aceasta, ci nemernicia acelora, pe cari îi credeam de frați și-n cari ca și-n frate ne-am încrezut.

Fraților!

Am căzut — dar' cu cinste și pentru cea din urmă dată! Deci nădejdea să nu ne-o pierdem și credința să nu ne slăbească — ci să luăm aminte și să tragem învățatură din lupta și căderea noastră, precum și

din purtarea vrăjmașilor. — Văzutați unul măcar dintre ei, care să-și dea votul pe partea noastră? Nu! — Toți au sărit unul ca unul, ca să-și apere scaunul domniei. Și sunt mai puțin decât noi, dar' ne-au biruit, căci au ținut împreună. Ear' noi oare să nu putem învăța odată, că numai ținerea tuturor fraților împreună poate duce la izbândă?!

Că doar' noi nu pentru scaunul domniei, ci pentru binele, fericirea și îndestularea tuturor, pentru mulțumirea poporului luptăm.

Că dacă pe partea lor a fost până acum puterea — pe partea noastră este și va fi totdeauna dreptatea și adevărul; dacă ei au lucrat și lucra cu fără-de-legea, noi vom lupta acum și totdeauna cu legea numai și cu dreptatea, și nu poate să fie minciuna mai tare decât adevărul, nici fără-de-legea mai puternică decât cuvântul legii, nici mișelia mai izbitoare decât cinstea.

Nădejde numai fraților și credință în Dumnezeu, care toate le știe și toate le vede, și să luptăm numai ținând laolaltă, să luptăm ziua și noaptea, fără odihnă și fără răpaos, căci prețul luptei noastre e sfânt, este doar' fericirea poporului, binele țării.

Și să avem deplină încredere unii în alții: poporul să se alipească cu toată dragostea de conducătorii săi și să-și caute, cerindu-le sprijin și urmându-le sfatul, căci luminații neamului nostru nu vor întîrzia nici o clipă, să sară într'ajutorul celor de-o lege.

Și feriiți-vă, fraților, de ușa aceluia, cari nu vă vreau binele și incunjură-le aretul casei, și feriiți-vă de aceia cari pe buze poartă minciuna — iar' în inima lor veninul și răutatea. — Și durerile voastre fraților vostri să vi-le plingeti și greutățile voastre fraților vostri să vi-le tînguiți și lipsurile voastre în cuprinsul dragostei fraților vostri să căutați să le îndepliniți și după ori și ce ajutor, la ușa fratelui vostru să bateți, — căci numai fratele vostru poate înțelege taina durerii inimilor voastre, iar' ușa casei fratelui vostru totdeauna vă va fi deschisă și de ea nici cu frică, nici cu cutrămur nu trebuie să vă apropiați, ci puteți bate la ea totdeauna, cu dragoste și cu încredere!

FOIȚA

Războiul.

— *Nuvelă din războiul ruso-japonez* —
(Urmare)

În urmă să făcă noaptea, una din cele mai negre și înfiorătoare nopți pentru tinerii soți. Încet și de-abia treceau ciururile, ca și cînd ar fi fost fără sfîrșit; neagra suferință își deschise iar aripile și învălî în toată puterea ei mistuitoare inimile lor nefericite! În dimineața următoare unul fiecare gîndi cu fior la faptul, că o noapte trecuse deja și groaznică clipă a despărțirii să apropie tot mai mult! Amîndoi priviau la zilele ce aveau să urmeze tot numai prin colorile cele mai negre. Înaintea ochilor lor era numai moarte și o amară despărțire, care parcă nici nu s'ar putea sfîrși și altcum, cu o dulce reverdere sau o frumoasă reîntoarcere din război.

Așa e presimțirea grozavă, ea întunecă inima omenească și nu suferă nici cea mai mică bucurie până ce nu-și varsă întreg amarul. Și numai cînd inima e plină, și cînd chinul și neagra durere nu mai au loc atunci începe în adîncul sufletului a să naște o tainică simțire, o simțire pe care a sădit-o bunul Dumnezeu și care e alătura cu viața și norocul nostru. Este dulceă nădejde, care cu razele ei mîngăitoare alină și în-

Fraților!

Fiți blînzi ca porumbii și cumînți ca șerpai. Și păstrați-vă totdeauna cumpătul, iar' dela calea legii și a dreptății nici-odată să nu vă abateți. Căci vor veni rău-voitorii și mișei și oamenii fără de suflet, ca să vă abată pe voi din calea adevărului și vă vor prigoni și vă vor batjocuri. Dar' clevețele lor să nu vă înfrice și minciunile lor să nu vă înșele și prigoana lor să nu vă înspăimînte — ci veniți la noi cu inima deschisă, ear' noi grijă vom ca rău-voitorii și mincinoșii pedeapsă să capete.

Iar' până la ziua în care va trebui să răsără și pentru noi soarele dreptății, vă rog fraților să fiți cu răbdare și să așteptați în pace cuvîntul nostru, care va să vină. Și aduceți-vă aminte, că însuși Mintuitorul nostru cît a trebuit să sufere pentru noi și a murit răstignit pe cruce, pentru răscumpărarea păcatelor noastre; cuvine să dar' ca și noi să știm suferi și răbda.

Și aduceți-vă aminte de cîntarea sfîntă, pe care în toată Dumineca și în zilele de sârbătoare o auziți din strană:

Fericiți sunt cei-ce suferă pentru dreptate, și fericiți veți fi cînd, vă vor batjocuri pe voi și vă vor gonî și vor zice tot cuvîntul rău împotriva voastră, mințînd...

Așa-i fraților!

Chibzuială și cumpăt și bună înțelegere între frați!

Acestea-s cuvintele, care vi-le spun, mulțumindu-vă încă odată tuturor pentru dragostea și încrederea ce mi-ați arătat-o mie și prin mine vouă înșivă și neamului nostru.

Căci lupta noastră nu este luptă de jaf și de răpire, ci luptă pentru dobîndirea celor mai sfinte drepturi ale poporului; noi nu voim să dărîmăm, ci să zidim: temelie tare și trainică pentru fericirea și îndestularea tuturor; noi luptăm pentru lumină și adevăr, căci numai din lumină și adevăr poate răsări sămînța binelui și a mulțumirii; cuvîntul nostru este al dragostei și al păcii, iar' nu al urei și al răzvrătirei, și noi nu voim stricarea legii, ci îndreptarea ei.

Și iată sămînța noastră am sămînat-o și nu-i de vina noastră că n'a răsărit întregă, ci-i de vina celor, cari nu i-au făcut în sufletul lor loc de bună primire. Și-i de vina celor,

vinge ori-ce greutate, și prin puterea ei plină de vrajă ne urmărește paș de paș în clipele cele mai grele ale vieții. Ea luminează întunerecul inimii noastre.

Ana a fost întîia care a prins de nou nădejde. Sufletul bărbătesc să lasă mai cu greu învins și izbit de prima furie a durerii; dar' suferința și jalea adîncă îngropate în inimă și în suflet ca într'un sicriu sunt partea femeii!

Deja în dimineața următoare, începî a arangia și a face pregătiri pentru călătoria cea lungă. Nimic nu uită a uda cu lacrimi, căci vărsarea lor nu mai înceta. Cu ochii scâlțați în plîns amar și căuta și așeza alburile ce știa ea că îi vor trebui, și toate lucrurile pe cari le credea de lipsă. Alexei o privi mut și fără a putea face un paș măcar spre a-i ajuta. Lui îi părea că toate puterile l'au părăsit; sta ca înlemnit față în față cu groaznică realitate.

Ana să încercă a-și mîngăia bărbatul zicînd: „Doară nu va ținea războiul așa mult, poate să fie în scurt timp pace. Dușmanul să va teme văzînd puterea Rusiei. Pe tine te va ajuta puterea Maicei Domnului și te va aduce iarăși îndrăpt. Atunci eu îți voi ieși în cale și te voi aduce de nou în locașul nostru iubit, unde ne va aștepta micul odor și vom trăi în liniște și pace. Așa, așa va fi dragul meu, tu nu crezi? iubirea mea te va ocoli, și te va scuti, încît nici un glonț dușman nu o va putea străbate ca să te nimerească.“

În sfîrșit sosi seara din urmă. În sat sosiseră soldați, pentru a duce pe

cari au lăsat atît de îndelungă vreme să înțeliească ogorul sufletului vostru. Și-i de vina celor cari v'au ținut pîn' acum și mai vreau să vă țină și de aici înainte, în bezna și-n întunec.

Dar' iată ogorul e spart, sămînța atî cunoscut-o de bună și pe sămînători de oameni cu vrednicie. — Vom sămăna-o din nou și sufletul vostru o va primi-o și va încolți și va răsări și să va face din ea pom mare și puternic, pomul trainiciei binelui și-al fericirii poporului nostru și în umbra lui își vor răcori sudorile frunțile copii copilor noștri și din roadele lui s'or îndulci prin delung de veacuri strănepoții nepoților noștri și ne vor lăuda pe noi și ne vor binecuvînta și vor spune cuvînt de mulțumire asupra faptelor noastre, iar' noi vom putea odihni liniștiți în morminte.

Dar', fraților, ziua dreptății poate să vină mai curînd de cît credem, mai iute decât ni-e nădejdea: să ținem numai strînși împreună, pe cei slabi să-i întărim, pe cei neștiutori să-i învățăm, pe cei întunecați la minte să-i luminăm, pe cei mișei să-i îndreptăm, iar' celor șovăitori, să le arătăm pilda bună a faptelor noastre. Iar' soarele dreptății va răsări atunci mîndru și falnic și ziua izbîndei noastre va fi zi de sârbătoare și de veselie și va răsuna pămîntul de chiotul bucuriei popoarelor și vor răsuna văzduhurile de glasul cîntărilor noastre de laudă și va fi îndeplinirea zisei prorocului, că: va fi pe pămînt pace și ntre oameni bună învoire!

Iar' acum fraților, cum Dumnezeu ne vede sufletul și ne știe gîndul și cum El le rîndue toate, să așteptăm cu credință și cu nădejde plinirea păharului, dar' până atunci primiți-mi încă odată dragostea și mulțumita, iar' cînd vremea va cere, să ne înțîlnim cu bine și cu frățească încredere unii față de alții.

Hațeg, 1905 15/XII.

Totdeauna cu iubire
Dr. Victor Bontescu.

Adunări oprite. Autoritățile maghiare au început a oprit adunările populare ale noastre, că prea să deșteaptă poporul prin ele. Așa au oprit pe cea dela Soborșin și unele din Bihor.

cei chemați în ziua următoare la stațiunea de unde aveau să plece împreună cu ceialalți.

În această sară, pe care o știau ca cea din urmă înainte despărțirii — își perdî și Ana tot curajul de până acum. Nu știa cum dar' îi părî că toate cuvintele de mîngăiere cari le spusese până aici ar fi fost neadevărate și simți cum o durere grea ca un munte îi strînge inima în lanțul ei de fer! Cu mîna tremurîndă a dus, și pus pe colțul mesei lucrurile pe care bărbatul ei avea să le ducă în război și să cutremurî în tot corpul cînd Alexei apropiindu-să de ea — pe cînd stătea lîngă leagăn, îi prinse mîna și o duse la funtea lui fierbinte. Pe urmă el căzî ca și izbit de ceva pe banca din apropiere, fără un cuvînt pe buze și fără puteri! — Cu un glas aproape stîns să sill ea, sărmana femeie, a-l face să guste din cina ce sta pe masă neatînsă. Și ca să-l facă să se îndemne, să încerca și ea a mîncă, deși fiecare bucățică îi părea că e tină în gură.

„Alexei“, zise Ana aproape zbierînd „eu vreau să mă rog la bunul Dumnezeu pentru binele și reîntoarcerea ta!“

Cu aceste cuvinte ea să aruncă jos la pămînt, îngropîndu-și fața în palme și să rugă din toată inima și din întreg sufletul ei, mult, mult. Până cînd Alexei, apropiindu-să înduioșat, o ridică încet...

O dimineață sură și noroasă era dimineața zilei următoare.

Pături de neguri dese să așezase peste întreg ținutul și din ele cădeau încet și rar picuri de picuri, ca și plînsul unor ochi triști peste cari

Adunări naționale.

La Ispova

adunarea vestită și de noi, a avut Sămbăta trecută, o reușită mare. Ca la 4000 de Români. Deputații Dr. St. C. Pop și Dr. I. Suci, au rostit vorbiri frumoase, luminînd poporul asupra stărilor din politica țării.

La Curtici

a reușit la fel de bine adunarea ținută Duminecă, la care au fost de față tot dîni deputați Dr. Pop și Dr. Suci, însoțiți și de vrednicul Român Vasile Goldiș, secretar consistorial în Arad. Vorbirile acestor trei buni Români au însuflețit în măsură mare poporul.

La Luncoara

a luat parte dep. I. Rusu-Șirianu vorbind cu multă plăcere poporului, și dl adv. Dr. Aur. Lazar din Orade. Popor mult. Bucurie mare pentru-că să interesează și de el „domnii“, cită vreme pîn'aci erau atît de părăsiți. Au cerut și aci și în celelalte adunări vot universal la alegeri, nelegat de nici o opritoare!

In Zarand.

E vobă să se țină două mari adunări în falnicul Zarand, în cercul dlui deputat Vas. Dămian, o adunare la Baia-de-Criș, alta la Brad. Ar fi de sigur mărețe ca cele dela Oravița și aiurea!

Dar' „păunași“ din Brad strigă de pe acum „ai vei“ prin fileacul lor de foaie din Brad, și cer autorităților (slujbașilor) să nu lase adunările, că, zice, destul de atîțate-s spiritele și așa! Și cum e pe-aci mormîntul lui Iancu, nu cumva să învie sufletul lui și să intre în sufletele Românilor întruniți în aceste adunări.

Nu măchniți ci mîndri!

— *Lupta dela Hunedoara.* —

(Începere.)

Votarea.

Pitulăți, ca la faptul rea, mergeau cei „duși“ să fie cu Hollaki. Să străcurau ca buhele. Șalăt cel grozav, îi lua în seamă. Și dacă vre-unul nu a venit la rînd cît bați în palme fugeau cătăluși ca să-l aducă la raport!

A venit rîndul la partida lui Dr. Bontescu. O sută și cinci bravi Hunedoreni au plecat în rînduri de cîte patru spre casa orașului, locul de votizare. Aplauda poporul, sunau muzicele și să învîrtra hora cu foc. Au încerenit contrarii de atîta curajiu

neagra durere și-a întins vîlul ei de moarte.

Afară la stradă să auzia sunetul tobei și a trîmbiței, semnul că ceata plecase.

În casa lui Alexei stăteau două ființe strîns îmbrățișate, el și ea, în nemărginită și groznică desnădejde. Fiecare șoptea încet numele celuilalt; în leagăn un mic și dragălaș băiat să juca zîmbind cu piciorușul, încercînd să-l ducă la gurița lui frumoasă. La ușa stătea o femeie bătrînă, ceva rudenie lui Alexei, plîngînd tare. Deodată o voce aspră să auzi strigînd:

„He! Holla, ești din casă! timpul a sosit.“

Un fior și un cutremur trecî prin inimile lor amîndurora la auzul strigătului!

Încet și de-abia, ca și în vis, eși Alexei afară, după ce-și sărută micul odor cu un sărut plin de nespusă măchnire sufletească; mai mult să le-găna decît mergea, sub greutatea simțirilor ce-l zguduiau. Lîngă el păsea Ana ținîndu-să cu amîndouă mînile de Alexei. Era palidă ca chipul morții și nici o lacrimă nu mai lucea în ochii ei frumoși, ea nu mai putea plînge!

Afară așteptau: Luca și Leo, doi flăcăi voinici și Nichita, toți trei neînsurați, cari aveau de-a merge cu Alexei în război.

În jurul lor erau o mulțime de oameni, rudeni și prietini, — părinți, frați, surori și toți cei-ce îi aveau dragi. Ca un răsunet fioros de moarte sunau strigătele, vaetele și plînsul lor, — iciclea să putea auzi și cite un blăstăm dureros!

necunoscut aici față de ei, și de atîta rînduială.

În sală Șchalăt asudase de năcaz, nu să putea răbda să nu svirile cite-o vorbă unuia și altuia. Dar' Străitaru nostru îi puneu zăgaz cu legea în mînă.

Urmat'au apoi comune după comune. Aproape toate cu biraele în frunte, — votau pentru Dr. Bontescu. Notareșii și solgabiraele făceau spume de năcaz că poporul își știe și își folosește dreptul.

Comunele erau pe gătate, Dr. Bontescu avea 432 voturi, Hollaki 343. Începî teama lor. Iar' între noi însuflețirea era la înălțime. Cînta și juca poporul în frunte cu conducătorii. Fifaiau brazil verzi și deputații învățau poporul ca niște apostoli ce sunt.

Cei negri, tabăra lui Hollaki, își perduseră capul. Umblau ca căpiați. Gendarmii ghionteau la oamenii noștri. Notareșii și solgabiraele suduiau și căutau după birae.

În sala de votizare era ca o răs-miriță. Să răsculaseră toți. Ci Dr. Străitaru îi așeza cu legea în mînă.

Dar' a sosit seara. Cucuvecele s'au străcurat printre ai noștri. Au sosit la rînd cele trei sate cu voturi puse în mînile lucrătorilor dela fabrica din Hunedoara și au votat copii și țiganii și oamenii ce n'au să invrîtească o zdranță pe lîngă un deget. Și așa au scos ca Hollaki a avut mai multe voturi, și a ajuns „deputat“. Dr. Victor Bontescu a avut 470, Hollaki 566 voturi. Urla acum cei negri îmbrățați de vin și bere — iar' ai noștri stăteau serioși, și avînd în sufletul lor simțămîntul că dreptatea și învingerea a noastră a fost.

Cei bravi ai noștri.

Cuvîntul adevărului a trecut peste pajora slujbei și alegătorii noștri aveau în fruntea lor peste 35 de birae — primarii vrednici ai atîtor sate, care își cunosc datoria față de neam și țară, și care știu s'înțînă dreptul de vot. Toți aceștia au votat cu Dr. Victor Bontescu. Laudă lor și fală neamului! Cît de curînd vom spune cu numele pe acești bravi primari — precum cu numele vom arăta pe toți cîți au votat cu Dr. Bontescu ca fală a noastră, și tot cu numele vom spune și pe ratăci cari au votat cu Hollaki ca să se rușineze și pe viitor îndreptare să ia.

O bună parte din preoțimea și învățătorimea noastră s'a purtat foarte brav, cu deosebire mulți dintre preoții tineri. Îi vom spune cari sunt.

Între cei mai slabi

În șirul celor slabi ai noștri e, durere, protopopul gr.-or. Gheaja, dela Hațeg, care deși n'are vot în cercul nostru, nu s'a sfîșit să cor-teșească împotriva candidatului nos-

„În numele patriei și a binecuvîntatului Țar!“, strigă comandantul — „Înainte!“

Până la stațiunea unde aveau de a să înțînă cu ceialalți soldați aduși din toate părțile și de unde erau puși pe tren, să dete voce ori-cui a-și petrece pe cei-ce merg la război.

Lîngă Leo, mergeau alături doi frați de-ai lui mai tineri ca el, cari vorbeau cu o vădită plăcere și însuflețire despre război. Acești trei erau dintre cei mai puțin triști, Leo pășia hotărît și fără de a să lăsa predomnit de cugete; el era știut de scump la vorbă și fără simțire adîncă; pentru aceea îl și numiră în sat „împetrîl“.

Sărmanul Luca cel palid era însoțit de mamă și de soră; strîns lîngă el pășia bătrînul său tată aproape că-runt, care cînd plîngea încet, cînd vorbia cu el, privindu-l cu ochi împaianginați de durere.

Nichită avea de-a dreapta lui o ființă, care să ținea strîns de el și care strigă și oftă mai tare ca toți; crezînd că durerea ei e mai mare ca a altora. Ea nu îi era soră, nici mamă, nici rudenie, dar' ea voia să aibă pe tînărul ei, frumosul Nichită, după dreptul inimii pentru ea, să fie al ei, și nu să putea împăca cu gîndul de a-l perde, deci nu-l mirare dacă nu să învîl a-l lăsa să meargă la dușmani nici pentru patrie, nici la voința Țarului. Ea părea atît de infuriată că ar fi fost în stare să se prînda la ceartă și cu bunul Dumnezeu!

Și Nichita părea nespus de trist și abătut, și deși ochii lui erau roșii și plîși, dar' acum pe drum să stăpînl

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

1904		1905	
27 Noemvrie		19 Nov.	26 Noemvrie
Situațiunea sumară. ACTIV			
85,212.405	{ 60,627.821 Reserva met. Aur 79,788.526 25,717.500 » trate Aur 33,595.000 }	113,783.706	113,383.516
3,011.894	Argint și diverse monete	1,380.247	1,389.032
46,333.398	Portofoliu Român și Strein	66,391.695	66,198.654
10,979.489	{ *)Impr. contra ef. publice 4,798.000 » » contcurt. 19,052.874 }	23,940.208	23,850.874
11,999.630	Fonduri publice	11,999.776	11,999.776
13,642.970	Efectele fondului de rezervă..	15,075.400	15,075.400
1,713.546	» » amortisarea imob. și mat.	2,920.477	2,920.477
5,582.412	Imobili.	5,757.636	5,760.484
588.962	Mobilier și Mașini de Imprimerie	596.994	597.246
698.002	Cheltuieli de Administrațiune..	635.163	722.883
78,916.980	Depozite libere	78,539.185	82,643.285
13,583.262	Compturi curinți	17,751.956	16,794.327
19,622.399	Compturi de valori	27,575.522	27,309.866
291,885.349		369,430.266	366,407.289
PASIV			
12,000.000	Capital	12,000.000	12,000.000
18,732.899	Fond de rezervă	20,110.084	20,110.084
2,855.098	Fondul amortisării imobilelor și material	3,039.628	3,039.628
176,989.160	Bilete de Bancă în circulațiune	252,876.950	248,972.260
1,461.065	Profit și Pierderi	1,560.783	1,560.783
—	Compturi curente	—	—
930.147	Dobânzi și beneficii diverse	1,049.367	1,104.226
78,916.980	Depozite de retras.	78,539.185	82,643.885
292,855.34	Scomptul 5% *) Dobânda 6%	369,430.266	366,407.289

Sz. 7580—1905. tkvi

Arverési hirdetményi kivonat.

A szászvárosi kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Csurdureszk Illésné szül. Kindea Johanna önkéntes árverési ügyében a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. jbiróság) területén lévő és Szászvároson fekvő a szászvárosi 1292 számú tjkvben A + 1 rd. 2511 hrsz. 126 kor., 2 rd. 2716 hrsz. 171 kor., 3 rd. 3651, 3652 hrsz. 345 kor., 4 rd. 3649 hrsz. 300 kor., az 1980 számú tjkvben A + 1 rd. 881, 882 hrsz. 934 kor., 2 rd. 3655, 3656 hrsz. 609 kor., a 700 számú tjkvben A + 1 rd. 3037 hrsz. Kindea Johanna jutalékára 78 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok 1906. évi febr. 21-ik napján d. e. 9 órakor e telekkönyvi hatóság árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. hó 1-én 3333 sz. alatt kelt I. M. rendelet 8 §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezében letenni, vagy az 1881. LX. t. cz 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szászvároson, 1905. évi decz. hó 21-én.

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság:

Sebestyén,
kir. albiró.Fabrica de cahale din Barul-mare.
A nagybaári agyagipar-Vállalat.

Cei-ce vă zidiți case nouă ori vă renovați pe cele vechi, — nu întrelasați a vă procura în ele **sobe de cahale** în chipul celei aci tipărite, că-s cele mai bune și cele mai moderne! O sobă de cahale încălzită odată bine, ține căldura două și trei ore, fără alt foc, și casa totdeauna e plină de o căldură plăcută, domoală!

O astfel de sobă e și podoabă în casă, ca o mobilă frumoasă! *Fabrica dela Barul-mare, face admirabile sobe de acestea!*

Depozit mare de atari sobe să află la dl *Ioan Lăzăroiu*, comerciant în Orăștie.

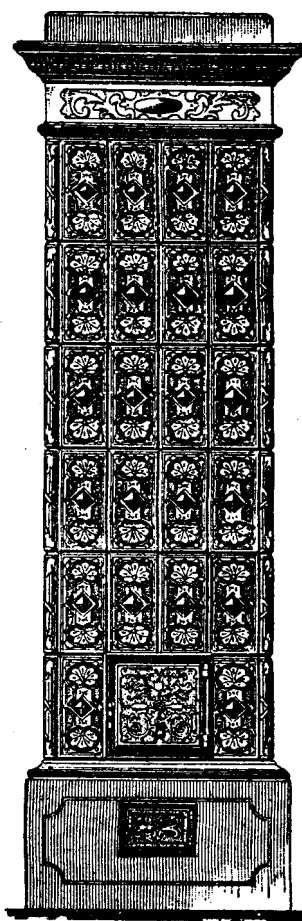
Indemnăm pe toți Românii a să adresa dlui *Ioan Lăzăroiu*, care mijlocește trimiterea sobelor dela fabrică, cu prețuri încă mai favorabile decit dela fabrica însăși, avind dsa cele mai bune legături cu fabrica!

Faceți probă cu o atare sobă Azi toate casele mai bune, pun atari sobe. Și toți sunt foarte mulțumiți cu sobele primite prin dl *Ioan Lăzăroiu*, comerciant din Orăștie (Szászváros).

Cei-ce doresc a să adresa direct firmei, adresa e aceasta:

„A nagybaári agyagipar-vállalat“

Nagy Baár, u. p. Puj.

Noutate!

Motor cu oleu brut

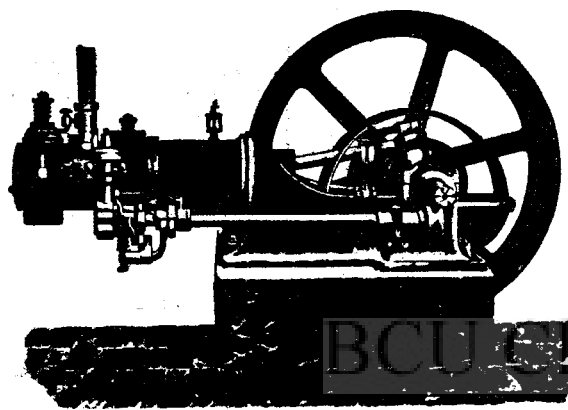
Locomobil cu oleu brut

PLEWA

Noutate!

de 20—50 HP.

de 4—40 HP.

Acest motor cu oleu brut, intrece pe toate motoarele cu oleu eunoseute până acum!

Potrivit la mînarea morilor și la trebuințe industriale; umblă fără zgomot, fără miros, și fără conturbări; nu e accelerat, nu ruinează, ori-cine-l poate manipula și consumă foarte puțină materie arzătoare: 30—40 decagr. pe oară, la o putere de cal, la deplină înțelegere. Oleu brut să poate căpăta în ori-ce fabrică de oleu, fără nici o controlă finanțască.

Ațit despre oleurile brute cit și despre ori-ce altfel de motoare, — binevoește a cere catalog.

Adresa: **DÉNES B., Budapesta** VI. Váci körút Nr. 61

4—6

Prăvălia românească

alul

Ioan Lăzăroiu

în ORĂȘTIE

îmbie marelui public românesc mărfurile sale de manufactură, bumbace, pinză excelentă, cirpe de păr și mătasă, brine, etc. Îndeosebi atrage atenția asupra depozitului său de

Haine de Călușeri

splendide, originale, — pe care le vinde sau, la cerere, le dă și numai împrumut pe lingă taxe moderate!

Un costum de Călușeri, original, foarte frumos, comandat aci, e gata în 8 zile, și trimis la adresa dată, ori-unde în țară!

A să adresa la

Ioan Lăzăroiu, comerciant 5—6 în Orăștie (Szászváros).

Editor și redactor responsabil: Stefan Popp.

„JIANA“

institut de credit și de econ. în Petroșeni.

Concurs.

Devenind vacant postul de casar la institutul de credit și economii „Jiana“ în Petroșeni, să escrie prin aceasta concurs, cu salar de cor. 800 și tantiema statutară.

Reflectanții să-și adreseze concursurile lor, scrise cu mâna proprie cu documentele de recomandăție posibile până în 15 Ianuarie 1906, la direcțiunea institutului.

Alegerea să face pe un an de probă, după care urmează denuimirea definitivă la cas de convenire.

Cassarul are a depune o cautiune de 2000 cor. în bani ori hirtii de voloare.

Doritorii de-a ocupa acest post au să se prezinte odată în persoană până în 16 Ianuarie 1906, în biroul institutului.

Petroșeni, (Petrozsény) la 12 Decemvrie 1906.

2—2

Direcțiunea.

Înainte de
întrebuințare.După
întrebuințare.

Conținutul medicamentelor de mai jos sunt folosite de cei mai renumiți profesori și medici și sunt recunoscute de cele mai bune.

Demeter soluț.
kalisulfogujacol,

contra tusei, răgușelii, durerii de piept, ofticeii, tusei măgărești, catarului, astmei, greutății de respirat, lungoarei și tusei săci.

Vindecă sigur și repede.

Prețul 2 cor.

Capșic unsoare. Contra durerii de oase, podagrei, reumatismului, recelilor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai bătrîne boale le vindecă. Prețul 2 cor.

Centarin. Contra morburilor de stomach, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul, și aprinderea de stomach, greața și vomarea, sgirciurile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea singelui. Prețul 2 cor.

Kaliodsarsaparil. Mijloc excelent pentru curățirea singelui la sifilis, morburile tineretelor. 1 sticlă 2 cor.

Laxbombs. Inchiderea scaunului e cauza diferitelor morburi, precum palpitatea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de inchiderea scaunului numai decit să comandeze **Laxbombs**, zaharele purgative, plăcute și dulci la luat. Prețul 80 fileri.

Cornel Demeter,
apotecar în Orăștie,
(Szászváros), apoteca Vlad,
(lingă collegium).

ANUNȚ

„CORVINEANA“, institut de credit și de economii societate pe acții în Hunedoara, anunță că casele de sub Nr. 676 și 677 din piață unde să află de prezent biroul institutului le vinde din mână liberă.

Doritorii de a cumpăra aceste realități au a-și înainta ofertele la direcțiunea institutului până la 22 Ianuarie st. n. 1906.

CANDIDAT.

În cancelaria subscriului află aplicare un candidat de avocat cu începere dela 1-a Ian. anul 1906.

Praxă să recere.

Doritorii de a ocupa acest post să se adreseze subscriului.

Hațeg, 11 Decemvrie 1905.

Dr. Gavriil Suci, avocat.

2—3

NUMERI SINGURATICI DIN

„LIBERTATEA“

să vind peste tot locul (unde să cer cel puțin 5 la un loc) cu numai 2 cr. (4 fil.) foaia. — Cei ce doresc a vinde foaia noastră cu numărul, să-și dea adresele, ca să le putem trimite cite ne cer!

Suplementul ei ilustrat

„Foaia Interesantă“

să vinde peste tot cu 1 cr. foaia (peste prețul „Libertății“).

Căutam vînzători în toate orașele și satele!

Sz. 524—1905. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulirótt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. törvényszéknek 1900. évi 10042 polg. számú végzése következtében ügyészi osztálya által képviselt „Ardeleana“ pénz- és hitelintézet részvénytársaság javára Pakurar Nikulae és t. ellen 160 kor. s jár. erejéig 1891 évi július hó 1-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1204 kor.-ra becsült követező ingóságok, u. m.

I. Pakulár Nikulaenál Szelistyén egy tehén, szobabutorok, egy sertés, csür- és istállófája, egy borju stb.

II. Dregán György lelkésznel Boiczán egy tehén, nyilvános árverésen eladatkak.

Mely árverésnek a kőrösbányai kir. jbiróság 1905. évi V. 845. sz. végzése folytán 160 kor. tőkekövetelés, ennek 1900. évi november hó 13-ik napjától járó 6% kamatai, perköltség, összesen 26 kor.-ban biróilag már megállapított költségek erejéig Szelistyén és folytatólag Boiczán végrehajtást szenvedettek lakásán leendő megtartására 1905. évi decz. hó 29-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitézték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igézőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatkni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltaták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kőrösbányán, 1905. évi decz. hó 12-ik napján.

Siklosi János,
kir. bir. végrehajtó.

„Tipografia Nouă“, în Orăștie